

Carmen Iordăchescu

Luminița Mincă

Să dezlegăm

tainele textelor literare

clasa a III-a
semestrul 2

Editura CARMINIS

CUPRINS

VII. TĂRĂMUL COPILĂRIEI

<i>Sarea în bucate</i> , după Petre Ispirescu	4
<i>Copii eram noi amândoi</i> , de Mihai Eminescu	9
<i>Alice în Țara Minunilor - Balta de lacrimi</i> , după Lewis Carroll	13
Lectură. <i>Fata din dafin</i> , poveste populară	17
Recapitulare	19

VIII. SALUTARE, PRIMĂVARĂ!

<i>Rapsodii de primăvară</i> , de George Topîrceanu	22
<i>Fructul cel mai valoros</i> , poveste populară	26
<i>Degețica</i> , după Hans Christian Andersen	30
<i>Colț Alb</i> , după Jack London	35
Recapitulare	38

IX. LA PAȘTI

<i>La Paști</i> , de George Topîrceanu	41
Recapitulare	49

X. SIMFONIA FLORILOR

<i>Vizită</i> , după Ion Luca Caragiale	52
<i>Heidi, fetița munților</i> , după Johanna Spyri	58
<i>Hoinar</i> , după Emil Gârleanu	64
Recapitulare	70

XI. VARA ȘI BUCURIILE EI

<i>Pinocchio</i> , după Carlo Collodi	74
Fișă de lectură. <i>A fost oriunde ca niciunde...</i> , de Florin Bican	78
Recapitulare	79
Recapitulare finală (1)	83
Recapitulare finală (2)	86

VII. TĂRÂMUL COPILĂRIEI

Sarea în bucate

după Petre Ispirescu

• Înțelegerea textului. Comunicare •

Completează cadranele cu informații desprinse din text.

<p>a) Titlul: _____ Autorul: _____ Personajele: _____ _____</p>	<p>b) Locul întâmplării: _____ _____</p> <p>Timpul acțiunii: _____ _____</p>
<p>c) Răspunde la întrebări:</p> <ul style="list-style-type: none">• De ce a izgonit-o de la palat împăratul pe fica cea mică? _____ _____• Ce calități a apreciat împărăteasa la slujnica sa? _____ _____• De ce crede fata că sarea este prețioasă? _____ _____• Ce a înțeles în final împăratul? _____ _____	<p>d) Transcrie din text enunțurile care o descriu pe fica cea mică a împăratului.</p> <p>_____ _____ _____ _____ _____ _____ _____ _____ _____ _____</p>

Bifează și motivează răspunsul ales.

Titlul: atrage atenția, este neobișnuit;
 se referă la învățătura poveștii;
 se referă la importanța sării în alimentație.

Împăratul a pus întrebarea ca să: audă vorbe pline de iubire;
 aprecieze dragostea fetelor;
 vadă care dintre fete îl iubește mai mult.

3**Încercuiește varianta corectă.**

◉ Împăratul s-a înveselit atunci când:

- ◉ a auzit cum îl iubește fiica sa cea mică;
- ◉ a ascultat cuvintele celor două fice mai mari;
- ◉ a gustat din farfuria cu mâncare pregătită.

◉ Împăratul s-a supărat pe mezină pentru că:

- ◉ nu îl iubea ca surorile ei;
- ◉ aceasta a răspuns printr-o glumă nepotrivită;
- ◉ a considerat că este lipsită de respect și iubire.

◉ Atunci când împăratul a primit la nuntă mâncarea nesărată:

- ◉ s-a supărat pe ficele mai mari;
- ◉ a înțeles cât de importantă este sarea în mâncare;
- ◉ a priceput că vorbele mezinei fuseseră pline de iubire și înțelepciune;
- ◉ a crezut că gazda vrea să îl ridiculizeze.

4**Ordonează ideile următoare conform întâmplărilor din text.**

- Împărăteasa și prințul din vecinătate sunt cuceriți de calitățile fetei.
- La aflarea adevărului, împăratul apreciază înțelepciunea fetei sale.
- Tatăl, supărat de răspunsul ficei mai mici, o izgonește de la palat.
- La nuntă, fata îl invită și îi pregătește mâncarea tatălui său.
- Împăratul invitat este nemulțumit de gustul bucatelor.
- Împăratul se bucură auzind răspunsurile fetelor mai mari.

5**Împarte textul în fragmente potrivite ideilor de mai sus și povestește oral fiecare fragment.****6****Recenzie.**

➤ Printr-o propoziție, exprimă conținutul textului.

➤ Într-un cuvânt, rezumă conținutul textului.

➤ Notează ideea care ți se pare cea mai importantă din text.

7**Spune-ți părerea!** De ce au râs surorile mai mari când au auzit răspunsul mezinei?

8 Recunoaște povestea și personajul din următorul fragment. Scrie în tabel trăsăturile fizice și morale ale personajului, apoi motivează-le.

„Trecu timpul, dar nu prea multșor, și împărăteasa născu o fetiță albă ca zăpada, cu gura roșie ca sângele și cu păr negru ca abanosul. [...]

Ea îngrijea acum de toate treburile casei și-n fiecare dimineață piticii plecau în munți să scoată aur și tot soiul de alte metale și, când se întorceau seara acasă, găseau mâncarea gata, aburind pe cuptor.“

Trăsături fizice	Trăsături morale
frumoasă: fața „	harnică („se îngrijea de treburile casei“)
	pricepută
gingașă:	iubitoare

Reține!

Atunci când descriem o persoană trebuie să ne referim la două aspecte:

a) **Trăsăturile fizice** reprezintă ceea ce vedem atunci când privim o persoană.

Exemplu: *statura, culoarea ochilor, a părului, forma feței, orice alte detalii pe care le poți observa, inclusiv modul în care se îmbracă, dacă e mereu îngrijită sau nu, cum se mișcă, gesturile, vocea, vârsta.*

b) **Trăsăturile morale** le putem deduce din comportamentul sau faptele persoanei respective.

Exemplu: *înțelegător, blând, egoist, generos, amabil, respectuos, mofturos, nepoliticos, sincer, prefăcut, atent, grijuliu, superficial, calm, agitat, indulgent, exigent, fricos, curajos, harnic, leneș, isteț etc.*

9 **Pantomimă.**

a) La clasă sau împreună cu părinții vizionează fragmente cu: Stan și Bran, Charlie Chaplin. Când filmele erau mute, cum se exprimau actorii fără să folosească limbajul?

b) Imită un personaj îndrăgit prin gesturi și mimică (pantomimă). Clasa ghicește personajul.

10 **Autoportret.** Realizează descrierea trăsăturilor tale fizice și morale.

Mă numesc Ruxi. Sunt mică de statură, cu fața ovală și ochii negri. Am părul castaniu și ondulat. Îmi place să fiu îngrijită, să am gulerașul alb și fusta călcată. Mă mișc mult, îmi place să vorbesc și sunt veselă.

Unii spun că sunt cam vorbăreată, dar eu nu vorbesc în ore. Nu sunt mofturoasă și sunt hotărâtă când vreau ceva. Nu am totdeauna răbdare și termin repede ce am de făcut. Bunica îmi spune că sunt cam zorită. Îmi place mult să inventez jocuri.

• Elemente de limba română, îmbogățire a vocabularului și exprimare corectă •

1 Transcrie textul, înlocuind cuvintele subliniate cu alte cuvinte cu sens asemănător.

A fost odată un împărat aprig, curajos și priceput. Acesta avea trei fete. Curios, le-a întrebat cum îl iubesc. După ce a primit răspunsurile fetelor mai mari, împăratul s-a bucurat, dar răspunsul fetei mai mici l-a mâhnit. Supărat, împăratul o alungă de la palat. Fata cea mică și-a cerut iertare și a plecat în lume. Ajunsa la curtea unui împărat, împărăteasa a îndrăgit-o pentru istetiimea și vrednicia ei.

2 Alcătuieste câte un enunț pentru cele două sensuri ale cuvântului „a socoti”. Scrie în paranteză explicația pentru fiecare.

(_____)

(_____)

3 Analizează substantivele însoțite de adjective și respectă formulele: *substantiv (fel, gen, număr)*; *adjectiv (gen, număr)*.

împărat curajos, ochii frumoși, trupul gingaș, masă împărătească

4 *Fișă de portofoliu.* Realizează calendarul naturii pentru o săptămână. Utilizează următoarele simboluri.

LUNI	MARȚI	MIERCURI	JOI	VINERI	SÂMBĂȚĂ	DUMINICĂ

5 Transformă, folosind formele „printr-o”, „printr-un” și „dintr-o”, „dintr-un”.

din caiet ⇨ _____

prin copac ⇨ _____

din încercare ⇨ _____

prin curte ⇨ _____

Alcătuieste apoi câte un enunț cu fiecare formă sau cu două forme combinate.

Exemplu: **Dintr-un caiet vechi și dintr-o încercare am construit un zmeu mare.**

6

Ordonează cuvintele și scrie enunțurile obținute.

din biblioteca, dintr-un, bunicului, hartă, am scos, sertar, o, veche;

printr-o, i-am anunțat, scrisoare, că, voi petrece, la ei, pe bunici, vacanța, îmi;

7

Alcătuiește un text cu titlul „La joacă” în care să folosești ortogramele:

printr-o, printr-un, într-o, într-un, dintr-o, dintr-un.

*Clubul
de lectură*

Țapul și șarpele

după Petre Ispirescu

Un țap, voind să treacă într-o livadă, a fost silit să dea printr-o apă ce curgea acolo. Și fiindcă n-avea încotro, s-a lăsat în gărlă și a început să înoate.

Când era pe la jumătatea gărlei, s-a pomenit pe lângă dânsul cu un șarpe că-i zice:

– Măi, țapule, ia-mă și pe mine să mă treci la uscat.

Țapul, temător, îi răspunse:

– Tu vezi bine că abia pot să-mi duc părul de pe mine, și tu mai ceri să te iau și pe tine?

– Așa o fi; dar iată că umblu să mă înec, și atâta prietenie nu pot găsi la tine?

Țapul îl lăasă să se urce pe dânsul, și-și puse toate puterile ca să înoate spre a ieși cu bine dincolo.

Șarpele, călare pe țap, începu a se încolăci împrejurul gâtului și a-l strânge ca să-l sugrume.

– Da' ce faci, prietene? că, uite, nu mai pot răsufla și o să ne înecăm amândoi.

– Vezi că mie mi-e foame. Acum ești în mâna mea și aș vrea să-mi potolesc foamea cu tine.

– Foame, foame; prieten, prieten; dar cu o mortăciune socotești tu să te îndestulezi? Așteaptă

nițel până ieșim la margine și acolo să-ți arăți prietenia. Acum mai slăbește-mă din dragoste, ca să pot înota.

Șarpelui îi plăcură vorbele și, mai slăbind pe țap, acesta își puse toate puterile și ajunse la uscat cu șarpe cu tot.

Pe când încă înota, se gândea la prietenia șarpelui și începu a născoci un mijloc de a-și mântui viața.

După ce ieșiră la uscat, țapul prinse a zice:

– Șarpe, tu mi-ai cerut prietenia, eu ți-am dat-o. M-am luptat cu primejdia și am ieșit la uscat cu bine. Fă-mi și tu hatârul acum și dă-te jos, ca să ne măsurăm, cine este mai lung. Apoi mă vei mânca în bunăvoie.

– Ei, haide, de, să nu zici că nu ți-am fost prieten! Și dându-se jos de pe grumajii țapului, aștepta să se măsoare cu dânsul.

Țapul asta și voia. Cum îl văzu jos, se repezi cu coarnele de sfărâmă capul șarpelui și-l strivi călcându-l cu copitele lui cele tari.

După ce îl văzu pus bine, întinzându-l cât era de lung, zise:

– Vezi așa îmi place mie prietenia, dar să fie dreaptă. Ce erau încolăciturile alea împrejurul meu? Piei acum cu prietenia ta cu tot, să-ți aud de nume și să te văd când mi-oi vedea ceafa!

1 Completează harta textului.

Autorul

necunoscut

Titlul textului

Textul este despre

Timpul

Locul

Personaje

Evenimentul

2 Completează enunțurile cu informații din text.

O domniță își dorea tare mult Într-una din zile,
 i-a adus la geam o Din cauza neatenției
, frunza de dafin a fost aruncată De aici vântul a
 transportat-o într-o Aici, a început să împrăștie
 ei îmbătător.

3

Completează cu aspectele corespunzătoare din text.

Elemente reale

Elemente imaginare

4

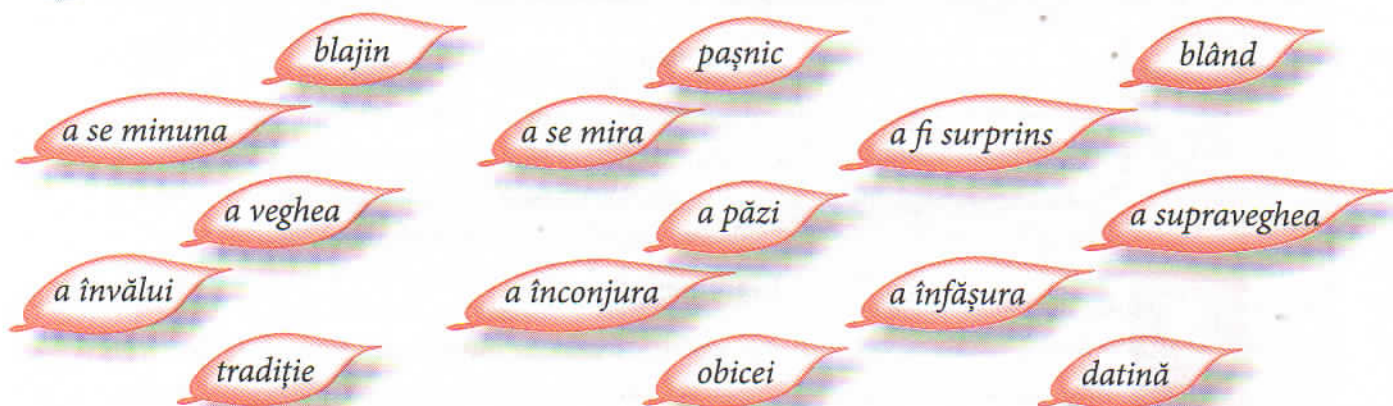
Explică numele personajelor principale.

Dafina _____

Voinicul Voinicilor _____

5

Colorează la fel cuvintele cu înțeles asemănător.

6

Alcătuiește enunțuri cu sensurile diferite ale cuvântului „foaie“.

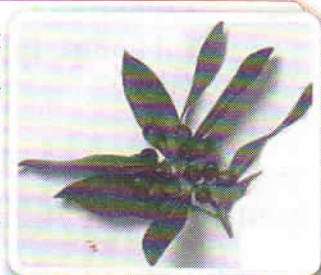
7

Dă exemple de mirodenii pe care le folosește mama în bucătărie.

ȘTIAI CĂ...?

Dafinul este cunoscut și sub numele de **laur**. Frunzele lui sunt folosite pentru aroma lor la prepararea mâncărurilor. În Grecia antică se împleteau **cununile de lauri**, oferite ca premiu la jocurile sportive.

a culege laurii – a obține succese
a se culca pe lauri – a se mulțumi cu succesele obținute fără a mai continua activitatea respectivă

Recapitulare

I. Completează enunțurile:

În descrierea unei ființe prezentăm trăsăturile _____ și _____ .
Când descriem un obiect oferim detalii despre _____ , _____ , _____ ,
_____ , _____ , _____ .

Comunicarea nonverbală se realizează fără _____ , prin gesturi, _____
și _____ .

Pronumele este _____ .

Pronumele personale sunt: _____ , dar și _____
_____ . Pronumele personale de politețe sunt _____ .

II. Citește textul următor:

Cartierul Winnie-Puh

(fragment)

după A. A. Milne

După vijelia îngrozitoare din pădure, Winnie-Puh, ursulețul, și amicul său, Porculete, au hotărât să-i facă o vizită Bufniței, să vadă dacă a pățit ceva.

– Luați loc, spuse amabilă Bufnița.

Se auzi o trosnitură puternică. Ce-i asta?

– Păzea! strigă Puh. Fii atent la ceas! Dă-te la o parte, Porculete! Porculete, cad peste tine!

– Ajutor, strigă Porculete.

Partea de cameră unde se afla Puh se ridica încet în sus și scaunul lui începu să alunece în jos, peste scaunul lui Porculete. Se auzi din nou o trosnitură puternică... și camera Bufniței era de nerecunoscut.

– Puh, spuse speriat Porculete.

– Da, rosti unul dintre scaune.

– Unde suntem?

– Nu sunt prea sigur, spuse scaunul.

– Suntem... noi suntem în casa Bufniței?

– Cred că da, pentru că tocmai urma să bem ceaiul cu ea și nu l-am băut.

– A! Oare Bufnița ține întotdeauna o cutie poștală pe tavan?

– Acolo o ține?

– Da, privește.

– Nu pot, spuse Puh, sunt cu fața în jos sub ceva și asta este o poziție foarte proastă pentru a privi un tavan.

Se auzi o mișcare în spatele mesei din celălalt colț al camerei și Bufnița reveni printre ei.

– Cred că vântul ți-a dărâmat casa, spuse Porculete.

Auzind asta, Bufnița zbură să-și vadă noul tavan, admirându-și cutia poștală.

– Bufnițo, coboară, spuse Porculete, coboară ca să-l ajuți pe Puh!

Împinseră și traseră fotoliul și Puh ieși de dedesubt și acum putea și el să privească din nou în jur.

– Bravo! rosti Bufnița. Frumoasă situație! Trebuie să ne preocupe acum Problema Salvării. Pentru că nu putem ieși prin ceea ce era înainte ușa principală. A căzut ceva pe ea.

– Ai putea să zbori până sus la cutia poștală, cu Porculete pe spate? întrebă Puh.

– Nu, se grăbi să răspundă Porculete. Nu poate.

Bufnița îi explică despre Mușchii Dorsali Necesari...

– Pentru că, înțelegi tu, Bufnițo, dacă am putea să îl băgăm pe Porculete în cutia poștală, s-ar putea strecura după ajutor.

Și deodată îi veni o idee.

– Legi un capăt de sfoară de Porculete, zbori până la cutia poștală cu celălalt capăt în cioc, tragi sfoara prin cutia de sârmă și o cobori pe podea. Apoi tragi de acest capăt împreună cu mine, și Porculete o să se ridice încet, la celălalt capăt. Și gata.

– Și gata cu Porculete, spuse Bufnița. Dacă se rupe sfoara.

– Dacă se rupe? întrebă Porculete, fiindcă dorea cu adevărat să știe.

– Atunci încercăm altă sfoară.

Asta nu era prea plăcut pentru Porculete, fiindcă oricât de multe sfori ar fi încercat să tragă în sus, tot el va fi cel care cădea, dar părea singura soluție.

1 Încercuiește și motivează.

- Fragmentul este: a) nonliterar; literar. b) o descriere; științific. c) o narațiune; un dialog.
- Locul unde se petrece întâmplarea: la casa lui Puh, ursulețul; la casa Bufniței; la sala de spectacol.
- Timpul când are loc întâmplarea: la cutremur; la o vijelie puternică; la tăierea unui copac.

- ### 2 Răspunde:
- a) Care sunt personajele?
 b) Ce s-a întâmplat cu locuința Bufniței?
 c) Unde s-a trezit Puh?
 d) Care a fost ideea lui Puh pentru a chema ajutoare?

3 Completează cu explicațiile potrivite.

- a) Bufnița a coborât ca să _____
- b) Cei doi musafiri și Bufnița nu puteau ieși pe ușa principală deoarece _____
- c) De ce dorea Puh să-l bage pe Porculete în cutia poștală? _____
- d) Porculete a acceptat riscul salvării pentru că _____

4 Spune-ți părerea! Spune în 2-3 enunțuri ce ți-a plăcut în acest fragment.

5 A. Subliniază în text:

a) cu o *linie albastră* – o propoziție exclamativă care exprimă:

- un avertisment;
- o poruncă.

b) cu o *linie maro* – o propoziție interogativă care exprimă: • o întrebare.

B. Transcrie câte o propoziție exclamativă care exprimă:

• un strigăt de salvare: _____

• un sentiment de aparentă bucurie: _____

• o strigare: _____

6 Încercuiește în text o adresare despărțită prin virgulă de restul propoziției.

7 Descrie unul dintre obiectele primite în dar de tine.

III. 1 Adaugă câte o însușire cuvintelor date.

☆ vijelie _____

☆ cutie _____

☆ trosnitură _____

☆ situație _____

2 Alege și colorează diferit câte o expresie potrivită fiecărui personaj. Scrie numele personajului dedesubt.

3 Mimează meseriile părinților, iar colegii trebuie să ghicească.

4 Desenează simboluri potrivite pentru:

iubire

prietenie

pace

5 Alcătuieste enunțuri în care să folosești pe rând ortografele *intr-o, într-un, dintr-o, dintr-un, printr-o, printr-un*, întâi la începutul propoziției, apoi în interiorul acesteia.

6 Subliniază în text pronumele personale. Înlocuiește pronumele personale cu cele personale de politețe în trei situații din text și rescrie enunțurile obținute.